

### Cümle Çeşitleri

#### 1. Aşağıdakilerden hangisi fiil cümlesidir?

- A) Kavga, iki kişinin arasında alevlenen ateş gibidir.
- B) Dimyat, Mısır'da Nil'in ağzında bir kenttir.
- C) Bence tiyatro da sanat dallarının tümü gibi bir okuldur.
- D) Kişinin çirkin huyu, onun arkasında saklı bir düşmandır.
- E) Tiyatro bir eğlencedir, sözüne hiç kimse karşı çıkmaz.

#### 2. Eser, Cumhuriyet'in ilk yıllarında eski ve yeni arasındaki çatışmayı, geçmişe sırt dönmeyi yol açtığı hüznü ve Doğu kültürünün yok sayılan estetik değerlerini işler.

**Bu cümleyle ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi doğrudur?**

- I. Bağlı cümledir.
  - II. İsim cümlesidir.
  - III. Olumlu cümledir.
  - IV. Eksiltili cümledir.
- A) I ve III.                      B) Yalnız III.                      C) I ve II.  
D) II ve IV.                      E) III ve IV.

#### 3. Meddahlık, halk arasında bilinen bazı hikâyelerin tek kişi tarafından, yer yer dramatize edilerek anlatılması geleneğine dayanır.

**Bu cümlelerin özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?**

- A) Basit-olumlu- kurallı-isim cümlesi
- B) Basit-olumlu-eksiltili-isim cümlesi
- C) Birleşik-olumlu-kurallı-fiil cümlesi
- D) Birleşik-olumlu-devrik-fiil cümlesi
- E) Sıralı-olumsuz-kurallı-isim cümlesi

#### 4. Aşağıdakilerden hangisi bağlı bir cümledir?

- A) Bazı araştırmacılar Seyahatname'yi bir hatıra olarak da görmüşlerdir.
- B) Bir dili konuşan toplumun yaşamı, maddi ve manevi kültürü diline yansır.
- C) Türkçe dünyada en çok konuşulan, en eski ve en zengin diller arasındadır.
- D) Ömrümde kaç kitap okuduğumu bilmiyorum fakat yüz kadarı içimde yaşar.
- E) İslamiyet öncesi Türk şiirinde Türkçe olmayan sözcüklere pek rastlanmaz.

#### 5. Aşağıdaki cümlelerden hangisi biçimce olumlu, anlamca olumsuz bir cümledir?

- A) Kendi binası içinde ilk tiyatro eserinin sahnelenmesi 1842 tarihinde.
- B) İki Şehrin Hikâyesi, Fransız İhtilali hakkında yazılmış en etkileyici romandır.
- C) Türkçede cümle kuruluşu genel olarak "özne, nesne, yüklem" şeklindedir.
- D) Yeryüzündeki hiçbir dil ailesi, Türkçe kadar geniş sahalarla yayılmış değildir.
- E) Kendi kültürünün değersiz olduğunu düşünenlerde millî şuurlar nasıl gelişebilir?

#### 6. Aşağıdakilerden hangisi iç içe birleşik bir cümledir?

- A) Lepides: "Bana eksiksiz bir dil verin, size kusursuz bir millet oluşturalım." der.
- B) Bugünkü Çuvaş alfabesi 1938'de düzenlenmiştir ve otuz altı harften oluşmaktadır.
- C) Kutadgu Bilig'in üç nüshasından biri olan Viyana nüshası, Uygur harfleriyle yazılmıştır.
- D) Sosyoloji, alfabeyle milletlerin dinî ve sosyal hayatı arasında birtakım ilişkiler kurmuştur.
- E) Türkçede Arap alfabesini ilk kullananlar, X. yüzyılda İslamiyet'i kabul eden Karahanlılardır.

Cümle Çeşitleri

7. Tam bir yargı bildirmeyen temel cümlelerin ögesi olarak görev yapan söz ya da söz öbeklerine yan cümle denir. Yan cümle temel cümledeki yargıyı güçlendiren, açıklayan, bütünleyen ve türlü yollarla temel cümleye bağlanan cümledir.

**Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili söz öbeği yan cümledir?**

- A) Bir milletin sanatı, yansıttığı toplumun yaşam biçimine uygun olmalıdır.
- B) Çoğumuz Malkoçoğlu filmlerini küçüklüğümüzde izlemiş, Malkoçoğlu gibi olmaya özenmişizdir.
- C) Bir yere zulmün eli uzandığında oralarda dudakların gülüp açıldığını göremezsiniz.
- D) Anadolu, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış en eski medeniyetlerden biridir.
- E) İnsanın, bilimsel araştırmaları ana dilinde daha rahat yapacağına inanıyorum.

8. Reşat Nuri Güntekin'in bir başka tutkusunun tiyatro olduğunu pek çokları bilir zira romanlarının bazılarını önce tiyatro için yazmıştır.

**Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin örneği yoktur?**

- A) Fiil cümlesi  
B) Bağlı cümle  
C) Devrik cümle  
D) Birleşik cümle  
E) Olumlu cümle

9. Bizim geleneklerimizden, bizim insanımızdan yola çıkıp bütün bunları öz Türkçemiz, bize özgü bir bakış açısı ve çağdaş tekniklerle aktarmaktan söz eden Haldun Taner, Keşanlı Ali Destanı'nda bu sözünü yerine getirir.

**Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Fiilimsi ile kurulu birleşik bir cümledir.
- B) Söz dizimine göre kurallıdır.
- C) Birden çok yan cümleciği vardır.
- D) Yüklemi isim soylu bir sözcüktür.
- E) Anlamına göre olumlu bir cümledir.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin özelliği ayraç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Uzaklık değildir uzaklaşmanın ölçüsü. (eksilteli cümle)
- B) İnsan olmak, sorumlu olmanın ta kendisidir. (isim cümlesi)
- C) Beynimizin kullanmadığımız kısmı bizim sayılır mı? (soru cümlesi)
- D) Hayatım, beceriksiz bir yönetmenin çektiği kötü bir film gibi. (kurallı cümle)
- E) Yolda yanımdan türkü söyleyerek geçen bir zengine hiç rastlamadım. (olumsuz cümle)

11. Aşağıdaki dizelerin hangisi şart ekiyle kurulu bir yan cümleciğin yer aldığı birleşik cümle durumundadır?

- A) Gözlerim yaşarmadan bakamam çocuklara  
Ve sanki düşmanıyım bütün oyuncakların.
- B) Hayalimden geçiyor terk edilmiş bağımsız,  
Beynimde uğultusu upuzun kavakların.
- C) Önümden gelip geçen insan değil, makine  
Nerede sıcaklığı o bizim sokakların?
- D) İçmek ne hoş olurdu hayatı gözlerinden  
Böyle bir ilkbaharda, altında leylakların.
- E) Muhakkak benimkidir, uykunda zaman zaman  
Uzaktan bir hıçkırık duyarsa kulakların.

12. I. Ben pırıl pırıl bir gemiydim eskiden.  
II. İnanırdım saadetli yolculuklara.  
III. Adalar var zannederdim güneşli, mavi, dertsiz.  
IV. Bütün hızımla koşardım dalgalara.  
V. O zaman beni görseydiniz.

**Numaralanmış dizelerin hangisi yüklem türü bakımından diğerlerinden farklıdır?**

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

